

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque
Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

x. Contra falsificantes literas Apostolicas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13883

in fine, quod ibi dicitur de Regibus, exponit solum de Regibus Romanorum, & eum sequitur Angelica, ubi supra, & dicitur in l. v. de publicanis, qui post electionem ante coronationem non appellantur Imperatores, sed Reges Romanorum, & tamen Panor. in d. c. innovamus, nu. 6. de censib. & ibi Innoc. Syluest. & Tabiena ubi supra notant, omnes Reges communiter in suis Regnis iura Imperatoris præscripserunt, & proinde hæc exercere possunt sicut Imperator, ut in simili notant Innocen. in cap. cum P. de fide instrum. sicut hodie observari videmus.

- 3 Bulla cœna an personas, & actiones, in c. [Ad falsarios] de crimine falsi contentas comprehendat.
- 4 Cap. [Ad falsarios] quinam excommunicentur.
- 5 Impetrans literas a Papa tacita veritate, vel expressa falsitate, in d. c. [Ad falsarios] non est excommunicatus.
- 6 Clerici per se, vel per alios, literas Apostolicas falsificantes quas penas incurrant.
- 7 Differentia inter d. c. [Ad falsarios] & Bullam cœna, quoad excommunicationem in eis contentam, quæ nara sit.
- 8 Excommunicatio contra falsarios lata, antiquissima est, & simul cum ipsa Bulla cœna nata.
- 9 [Litera Apostolica] quænam propriè censeantur.
- 10 [Falsarij] Nomine quinam comprehendantur.
- 11 Literis Apostolicis aliquid addentes, aut quid modicum in eis mutantes, vel corrigentes, an Bullæ cœna excommunicationem incurrant.
- 12 Literas ampliores, ad sensum Minutæ, Pape oblatæ corrigens, in Bullam cœna non incidit.

16 Tertio Concilium Generale, ut hæc betur in d. ca. super quibusdam, de verb. signific. & c. innovamus, de censib. & consequenter Papa in terris suis, hoc est in terris temporibus ubi subiectis, cum in illis supremus Rex, & Imperator sit, immo cum Papa præsit Concilio Generali, si Concilium Generale hoc potest, ergo & Papa hæc potestatem habet, cum Concilium Generale robur suum, & potestatem a Papa habeat, ut notatur in c. significasti, de elect. Itē potest Concilium Generale, & Papa, Domino alicui temporali potestatem imponendi Gabelle in suo territorio concedere, & hoc in casu, in quo id pro bono spirituali necessarium esset: Immo potest Papa, & Concilium Generale examinare Gabbellas Regum, & Principum, & de earum iustitia, vel iniustitia cognoscere, & permittere, vel de novo imponant, vel gabbellas impositas prohibere.

17 Quarto, qui hoc habent ex consuetudine antiqua, de qua non extat memoria in contrarium, ut in d. cap. super quibusdam, de verbos. signific. & ibi glof. in verbo, Non extat memoria. Panor. ibi, Angel. Syluest. & Tabiena, ubi supra, talis enim consuetudo præscripta dat etiam facultatem imponendi pedagia, & gabbellas, quicquid Bar. in l. 1. ff. de aqua plu. ar. & in l. vectigalia, ff. de publicanis, & in l. infamem, ff. de pub. iud. contradic. t.

18 Præter hæc quatuor genera personarum, quarum expressa sit mentio in cap. super quibusdam, de verb. signific. sunt alij, qui hanc potestatem habent. Nam etiam quilibet supremus Princeps non recognoscens superiorem, ad quem de eius sententia appellatur, eandem potestatem imponendi nova pedagia, & gabbellas habet, ut colligitur ex verbis teudorum, tit. Quæ sint regalia, & facit cap. innovamus, de censibus. Ratio est: quia cum hic supremus princeps sit, habet regalia, & supremam potestatem in ijs omnibus, quæ ad Reipub. gubernationem, & regimen necessaria sunt.

19 Deinde quælibet Respublica libera habens merum, & mixtum imperium, ut sunt, Veneta, Invenensis, Lucensis, et quælibet Civitas tale imperium habens, & Duces, ut Dux Florentiæ, & alij multi Duces, qui tale imperium habent, gabbellas novas imponere possunt. Ratio est: quia tota potestas supremorum Principum illis a Reipub. tradita est; ergo multo magis hoc potest Respublica, quæ nulli subest; cum de iure natura sit, ut omnis Respublica illa possit, quæ ad eius conservationem, & gubernationem sunt necessaria. Vnde solum Duces illi, Marchiones, Comites, Barones, Domini, & alij, qui huiusmodi non habent imperium, sine Sedis Apostolicæ licentia, aut Imperatoris, aut Regis pedagia nova, aut gabbellas imponentes, augentes, aut imponi, vel augeri prohibita exigentes huius Canonis excommunicationem incurrunt.

1 EXCOMMUNICATIO Secunda fertur in hæc verba: Item excommunicamus, & anathematizamus omnes falsarios literarum Apostolicarum, etiam in forma Brevis, ac Supplicationum, gratiam, vel iustitiam concernentium, per Rom. Pontificem, vel S. R. E. Vicecancell. seu gerentes vices eorum, aut de mandato eiusdem Rom. Pontificis signatarum, nec non falsò fabricantes literas Apostolicas, etiam in forma Brevis, & etiam falsò signantes Supplicationes huiusmodi sub nomine Rom. Pontificis, seu Vicecancell. aut gerentium vices prædictorum.

2 Canonis istius materia, ut bene notat Caieta. in Summa verbo excommunicatio, c. 26. est Sacrilegium quo offenditur Sedes Apostolica in falsitate suarum literarum, & etiam falsitate supplicationum, prout in Bullis recentioribus habetur. Et quoad personas est universalis; quoad actiones principales continet istas; Primò, Falsificationem literarum Apostolicarum, etiam in forma Brevis. Secundò, falsificationem supplicationum concernentium gratiam, vel iustitiam, quæ per Papam, aut Vicecancellarium eius, aut per alios vices eorum gerentes, vel de mandato Pape, aut Vicecancellarij eius, vel alterius gerentis vices eorum signatae sunt. Tertio, signationes, earundem supplicationum sub nomine Pape, Vicecancellarij, vel alterius vices eorum gerentis. Quarto, Fabricationes falsas literarum Apostolicarum etiam in forma Brevis.

3 Circa hanc autem excommunicationem observandum est, quod licet in Bulla cœna Gregorij XIII. sub anno 1584. ut videre est apud Nau. in Man. c. 27. num. 62. facta fuerit extensio, c. Ad falsarios, de crimine falsi, cum omnibus pœnis eius, primo ad falsò fabricantes literas Apostolicas. Secundò ad falsificantes, seu mutantes supplicationes per Rom. Pontificem, vel de eius mandato signatas, & dotatas, sine licentia ipsius Rom. Pontificis, aut Datarij; In hac tamen Bulla Clementis Pape VII. sub anno 1598. omissa est illius, c. Ad falsarios extensio, vnde caput illud, & casus ibi contenti intra limites antiqui iuris manent, sicut prius, & solum in hac Bulla continentur actiones expressæ cum reservatione absolutionis, ut tradit Viualdus ubi supra in expositione Bullæ cœna, nu. 19.

4 Ad facilitorem verò huius Canonis intelligentiam sciendum est, quid in d. c. Ad falsarios, de crimine falsi, & quid in hac Bulla cœna contineatur. In illo autem c. Ad falsarios, excommunicantur omnes illi; Primo illi, qui per se, vel per alios falsificant literas Apostolicas. Secundò, omnes factores, vel defensores falsariorum. Tertio, videntes scienter literis Apostolicis falsis, si laici sint, ipso facto excommunicantur, non autem Clerici, ut optimè notat ibi Panor. nu. 6. contra Hostiensem; siquidem Hostiensis existimavit Clericos falsis literis Apostolicis videntes, & excom-

Contra Falsificantes literas Apostolicas: Cap. X.

S Y M M A R I U M.

- 1 Falsificantes literas Apostolicas, in Cœna excommunicantur.
- 2 Excommunicatio sexta a Bullæ cœna, contra falsificantes literas Apostolicas lata, quas personas, & actiones comprehendat.

excommunicatos esse ipso facto, & eam officijs, & beneficijs ecclesiasticis priuatos; E contra verò Panor. vult, solos laicos ipso facto excommunicatos esse, Clericos verò non excommunicari, sed solum officijs, & beneficijs Ecclesiasticis priuari; Quæ expositio verior est, textus enim ille aperte distinguit inter Clericos, & laicos; & in penis faciendâ est benignior interpretatio, ex reg. In penis, de regul. lib. 6. nec quis duplici pena coercendus est, vt in ca. At si Clerici, de iudicijs, & eum Panor. sentiunt Angel. verbo, excommunicatio 5. casu 3. nu. 2. Syluest. verbo, excom. 7. excommunicatione 4. vers. vt res. Tabiena, verbo excom. 5. casu 5. 8. Secundo, Caiet. verbo excom. cap. 26. & Nauar. in Man. c. 27. num. 62. vers. Quarta, & Vivaldus vbi supra, nu. 50. & Cardin. Tolerus in explicatione Bullæ cœnæ. §. 4. dubio 2. Quæritio, impetrantes falsas literas Apostolicas etiâ excommunicantur, siue Clerici, siue laici sint. Qui verò impetrat literas a Papa tacita veritate, vel suggesta falsitate, siue hoc faciat impetrans scienter, siue ignoranter, etiâ si talis veritas supprimatur, vel talis falsitas suggeratur, qua veritate manifestata, vel qua falsitate non suggesta, Papa literas illas non concederet, non est excommunicatus in d. cap. Ad falsariorum, vt rectè, & subtiliter notant Rich. 4. distinctio, decima octaua, articulo duodecimo, questio, tertia. S. Anton. 3. par. tit. 25. cap. 13. Syluest. verbo excommunicatio, 7. nu. 8. excommunicatione 4. vers. Et secundo, Tabiena, in vero excommunicatione, 5. casu 5. numero 2. 8. Primo, in fine, Caiet. verbo excommunicatio cap. 26. Summa Astenfis, par. 2. lib. 7. tit. 2. casu 24. q. 10. Alphonsus Vivaldus in expositione Bullæ cœnæ, nu. 51. & Tolerus vbi supra, nec etiâ ille, qui literis Apostolicis sub nomine alieno impetratis vtitur, vt præfati Doctores tradunt, licet vterque dignus sit magna pena; Quia quamuis sic impetrans, aut impetratis vtens falsarius sit, extendendò falsarij nomen, vt sumitur in c. Dicenti, 25. q. 2. verè tamen neuter falsarius est literarum Domini Papæ, quia literæ tales non sunt literæ Apostolicæ falsæ, sed veræ, quamuis falsa suggestione, vnde neuter excommunicatus est; Quia excommunicatio que fertur in d. cap. Ad falsariorum, solum fertur super falsarios, qui literas Apostolicas falsas impetrant, aut falsificant, aut literis Apostolicis falsis sciēt vtuntur. Neque enim, vt ibidem ait Rich. oportuit ius condere, quo tales essent excommunicati, quia talis fraus a parte aduersa, vel a iudice contra vtentes illis literis facilius, & certitudinaliter probari, & percipi potest, vt verbi gratia, si tales literæ fuerint impetratæ sub nomine Petri Clerici, vel orphani, vel Cruce signati, & sic de alijs, & non sit ita, facilius, & certitudinaliter potest excipi contra vtentē talibus literis, ostendendo, quod non sit Clericus, vel orphanus, vel Cruce signatus, & sic de alijs. Vnde solum illi excommunicantur, qui impetrant literas Apostolicas, falsas, aut eas falsificant postquam de manu Pontificis emissæ sunt.

6 Præterea in d. cap. Ad falsariorum, apponitur alia pœna; Nam falsificantes literas Apostolicas, si sint Clerici, qui per se falsificauerint, præter penas prædictas, per iudicem Ecclesiasticum degradandi sunt, & iudici seculari tradendi sunt, vt puniantur pœna legali; & est casus valde specialis, vt notat ibi Panor. num. 3. in quo statim de crimine conuictus quis traditur Curie seculari. Regulariter enim, traditur Curie seculari, nisi sit incorrigibilis. Clerici verò per alios, literas Apostolicas falsificantes, sunt officijs, & beneficijs priuandi. Idem dicendum de ijs, qui impetrant, vel vtuntur literis Apostolicis falsis.

7 Ex quibus cõstat differentia inter d. cap. Ad falsariorum, & Bullam cœnæ; Primo enim excommunicatio d. c. Ad falsariorum, non erat reseruata, ex Processu tamen Bullæ excommunicatio incursa Papæ reseruatur. Secundo, Excommunicatio Bullæ, ex parte magis lata est, & quod ad actiones, & quoad actionum materias; & ex parte magis stricta est, quam sit illa, ca. Ad falsariorum. Est enim magis lata quoad actiones, quia caput illud, solum comprehendit falsationem; Bulla vero comprehendit, & falsationem & signationem; Quoad materias verò, quia ibi solum de literis Apostolicis, hic verò, & de literis Apostolicis, & de supplicationibus gratiam, vel iustitiam concernentibus

agitur. Est tamen Bulla ex parte magis stricta, quia excommunicatio Bullæ cœnæ non comprehendit vtentes literas falsas, aut falsificatis, neque etiam comprehendit factores, vel defensores falsariorum, qui tamen omnes in d. ca. Ad falsariorum comprehenduntur, ex Alphonso Vivaldo vbi supra, num. 50. qui num. 48. docet, falsificantes literas Apostolicas per se, vel per alios, in Bullam cœnæ incidere; Ratiõ esse potest, quia verè tales sunt falsarij literarum Apostolicarum.

Quoad antiquitatem verò huius excommunicationis contra falsarios, patet esse antiquissimam, & simul cum ipsa Bulla cœnæ natam; Nam in vsu fuit etiam in antiquissimis illis Bullis, seu Processibus ante tempora Clementis V. vt colligitur ex gloss. in Clem. 1. in verbo, Generales, de iudicijs. Nec vnquam ablata fuit de Bulla, licet aliquæ falsæ sint mutationes, & extensiones, & reuocationes circa eam, vt constat: nã habetur excommunicatio hæc in Bulla Martini V. apud S. Anton. 3. par. tit. 25. cap. 72. & in Bulla Iulij II. apud Caiet. verbo, excommunicatio, cap. 26. & in Bulla Iulij III. apud Martin. Ledesin. 2. 4. q. 26. artic. 1. pag. 356. col. 1. & in Bulla Pauli IV. apud Sotum, 4. dist. 11. q. 2. art. 3. post Concluf. 5. & in Bulla Gregorij XIII. apud Nauar. in Man. c. 27. n. 62. & in Bulla Clementis Papæ VIII. sub anno 1598.

Literæ verò Apostolicæ dicuntur illæ, quæ nomine Summi Pontificis expeditur, sicut Bullæ Plumbeæ, & etiam Breuia Apostolica, vt ex Canone constat, & tradunt Gomefius lib. de Breuib. pag. 3. & Nauar. in Man. c. 27. nu. 62. vers. Tertia.

Supplicationes verò dicuntur literæ, quibus aliquid petitur; & quidem si petitur aliquid ex iustitia dicitur Supplicatio iustitiæ; si ex gratia, dicitur Supplicatio gratiæ. Et quæ signantur per Papam, aliquæ per Vicecancellarium, qui habet potestatem signandi huiusmodi supplicationes. In hoc ergo Canone non continentur quicunque falsarij, sed solum falsarij literarum, & supplicationum Apostolicarum; vnde optime tradunt Palud. 4. d. 18. q. 3. ar. 2. vers. Tertius falsans, & Nauar. in Man. c. 27. nu. 62. vers. Tertia. Alphonsus Vivaldus in expositione Bullæ cœnæ, nu. 52. & Tolerus vbi supra, §. 4. dub. 1. non incurrere hanc excommunicationem, qui falsificaret literas Penitentiaris, quia non sunt literæ Apostolicæ, nec a Papa expeditur, sed a Summo Penitentiario eius commissario, viuz vocis oratio constituitur, neque etiam qui falsificaret literas cuiuscumque Legati etiam a Latere, aut Nuncij Apostolici; neque etiam qui falsificaret literas quarumcunque Congregationum Cardinalium, quæ plures sunt in vrbe, vt congregationes Episcoporum, Inquisitionis, Declarationis Concilij Tridentini, &c. quia nullæ istarum sunt literæ Apostolicæ, neque sub nomine Summi Pontificis scribuntur; & multo minus excommunicationem hanc incurrit, qui alicuius Episcopi literas falsificat. Immo nec aliam excommunicationem Papæ non reseruata in dict. capit. Ad falsariorum, de crimine falsi incurrit ex Nauar. & Vivaldo vbi supra.

10 Notandum etiam est nomen falsificationis, seu falsarij esse quoddam nomen genericum comprehendens sub se non solum falsitates istas omnes, quæ speciatim, & in particulari hic exprimuntur, vt sunt fabricationes falsæ literarum Apostolicarum, & Supplicationum, nec non falsificationes Supplicationum; Sed etiâ mutationes quatuorque earundem rasuras, correptiones, cancellationes, & huiusmodi quæ omnes continebantur in Bullis antiquis sub solo nomine falsificationis. Sub Nomine vero falsariorum comprehenduntur hi omnes; Primo, qui radunt veterem scripturam; Secundo, qui aliquid noui scribunt in literis prædictis; Tertio, qui secant, lauant, radunt, aut conglutinant papyrum ad falsificationem earum; Quarto, qui Bullam plumbeam de veris extrahunt, aut literis falsis illam affigunt; Quinto, qui faciunt Bullas plumbeas falsas; Sexto, Artifices, seu fabri Bullarum, qui illas alicui priuato vendunt, aut vendunt ad faciendas literas falsas; Septimo, qui falsificant anulum Plicatoris; Octauo denique ceteri omnes illi, qui similia faciunt, aut quorum auctoritate legitur.

11 *Hinc sequitur solutio illius Dubij, An scilicet in excommunicationem hanc incidat, in literis Apostolicis aliquid modicum mutantes, vel corrigentes? In qua re quicquid olim Hostiensis in Summa, lib. 5. tit. de crimine falsi, §. Quia litera committatur, vers. Sed hodie, docuit, excommunicationem esse excommunicatione lata in Curia (scilicet in Bulla cœnæ) & Papæ reservata, qui in literis Domini Papæ in magno, aut in modico audeant manum imponere, etiam literam unicam vel punctum unicum corrigendo (intellige corrigendo errorem in Grammatica, etiam si sensum non mutaret) exceptis officialibus, quibus hoc est commissum quod etiam docuerunt Pan, in c. Ex literis, de fide instru. & Goffred. & Sylvest. in verbo, excommunicatio, 7. nu. 8. excommunicatione 4. vers. corrigentes, & Caiet. in verbo excommunicatio, c. 26. in fine. Quæ intelligi debent ex Sylvest. cit. postquam Bullata, vel signata est litera, & scilicet Bulla, vel litera (quia si quis eam totam cõbureret, aut laceraret, non diceretur eam corrigere nec incidere in excommunicationem) Quorum opinioni fauet id, quod in Privilegijs summo Penitentiario concessis erat, hoc est, ut posset absolueret ab excommunicatione, quæ ex mutatione incurritur literæ sensu non mutato. Alij tamen Doctores vt Rich. 4. d. 18. ar. 12. q. 4. Summa Astenfis, par. 2. li. 7. tit. 2. casu 24. q. 11. S. Anton. 3. par. tit. 25. c. 16. Summa Angelica, in verbo excommunicatio, 5. casu 3. num. 3. Tabiena verbo, excommunicatio, 5. casu 5. §. Quarto, in fine, & Nau. in Man. c. 27. nu. 62. vers. Sexta citans etiam Ioan. Gerfonem 2. par. Alphab. 32. c. Quidam. Alphonsus Vivaldus in expositione Bullæ cœnæ nu. 54. Card. Toletus vbi supra, §. 4. dub. 3. & Sebast. Medices in Summa peccat. capitalit. ut. q. 7. 8. nu. 75. docent, non incidere in hanc excommunicationem, qui sic litteras corrigeret, aut mutaret, ita vt non mutaretur sensus, aut ex inualida fieret valida aut ex valida magis valida redderetur, sensus autem si mutaret sensum, ita vt per mutationem appareat utilior quam erat, aut utilis ante non esset, vt verbi gratia, si scriptum ibi fuerat, post triennium minimè valiturus, & pro triennio poneretur quinque annis, sic fieret utilis, quæ ante erat inutilis, si iam illud triennium expirasset, aut saltem magis utilis efficitur, si non expirasset; Vnde sic mutans, excommunicationem incurreret. De literis vero, quæ per talem mutationem non apparerent viles, vt pote litera citatorum data a ducentis annis, vel trecentis, aliter esset in dicandū, talis enim etiam si tota mutaretur, non posset apparere vtilis propter Bullam, quia in creatione cuiuslibet notii Papæ aliquid circa Bullam immutatur, & nomen eius in Bulla ponitur, vnde talis non incurreret hanc excommunicationem, vt Rich. & Astenfis vbi supra exemplificant. Opinio autem Host. tunc vera esse potuit, quia tunc in Bulla Domini erant hæc verba; *Excommunicamus eos, qui mutant pontificum, aut literarum.* &c. nunc autem verba hæc maxime in hac Bulla Clementis VIII. ablata sunt, vbi nulla mentio est Mutationis Bullæ, aut literarum Apostolicarum, aut Supplicationum; Vnde merito, tunc dabatur illa facultas summo Penitentiario, quæ tamen Clausula modo non apponitur. Sed præterea patet quamcumque mutationem, aut rasuram non inducere hanc censuram: quia in cap. Ex conscientia, de crimine falsi, habetur, rasuram aliquam in loco non suspecto, non haberi pro falsa scriptura.*

12 *Addo etiam, quod si scriptor in scribendis amplioribus literis mutasset in ipsis literis sensum qui continebatur in Minuta illa, quæ offerebatur Papæ, & ille, in cuius fauorē factæ sunt, certus de veritate Minutæ, mutaret literas illas ampliores, & corrigeret iuxta verum sensum in Minutis contentum, non incurreret in hanc censuram; Ratio est, quia hic verè non est falsarius, sed potius restitutor veri sensus, & mentis Pontificis; Et quamvis hoc communiter fieri non debeat propria auctoritate a quocumque, sed curandum sit corrigi per officiales Curie ad hoc deputatos, nihilominus tamen fortassis aliquando sine peccato id fieri poterit, maxime, quando non datur facultas recursum ad officiales Curie quibus hoc ex officio cõpõnit. In qua tamen re curat unusquisque esse debet, ne id*

faciat absque Doctorum & prudentum consilio & potius ad officiales Curie recurat, quam id propria sua auctoritate faciat.

A D D I T I O.

* Adde. Et hanc censuram latam contra falsificantes literis Apostolicis incurrere videntur quacumque falsificantes, etiam si postea illis non videntur, secundum omnes: atque, etiam si postea mutato animo, atque erroris penitentes, conentur in pristinum statum illas restituere: et simili de his, quæ superius annotauimus circa surripientes bona naufragantium, & postea mutato animo illa dominis suis restituentes.

De deferentibus arma, & alia vsui bellico idonea ad infideles. Cap. XI.

S Y M M A R I V M.

- 1 *Deferentes arma, & alia vsui bellico idonea ad infideles, et hereticos, & in damnum Catholice Religionis, & certiores illos facientes de rebus ad Rempublici Christianam pertinentibus, & cet. Bullam cœnæ incurrunr.*
- 2 *Excommunicationis septimæ Bullæ cœnæ serenda quæ materia, quisque scopus & finis sit.*
- 3 *Excommunicatio septimæ Bullæ cœnæ, quid in se contineat.*
- 4 *Prohibitio delationis armorum ad infideles in Bulla cœnæ a prima eius institutione habetur.*
- 5 *Arma, & alia huiusmodi ad infideles deferre, in damnum veræ fidei, iure diuino prohibetur.*
- 6 *Iure civili, & Cæsareo arma bellica ad infideles deferre prohibitum est.*
- 7 *Iure Canonico tantum est, ne quis res bellicas ad infideles in damnum Religionis Catholice deferat.*
- 8 *Cap. [Ita quorundam,] de Iudæis, quor genera personarum excommunicentur.*
- 9 *Cap. [Quod olim,] de Iudæis, quinam excommunicentur.*
- 10 *Cap. [Ad liberandum] de Iudæis, quinam excommunicati sint.*
- 11 *Extravaug. [Multæ mentis] de Iudæis, quid statutum sit.*
- 12 *Bulla cœnæ Domini qualiter a Constitutionibus summorum Pontificum, deferentes arma ad infideles excommunicantibus, differat.*
- 13 *Christiani omnes, & soli arma ad infideles deferentes, aut transmittentes, in Bulla cœnæ excommunicantur.*
- 14 *[Sarracenorum, & Turcarum] Nomine quinam intelligantur.*
- 15 *Iudæi quamuis nec Sarraceni, nec Turcæ sint, illi tamen maiores inimici nominis Christiani sunt.*
- 16 *Nomine [Hæreticorum] quam comprehendantur.*
- 17 *[Deferentes,] seu [transmittentes] quinam censeri debeant, vt in Bullam cœnæ incidant.*
- 18 *Arma bellica tradens Sarracenis, ad id vt contra voluntatem suam cõstus, in Bullam cœnæ non incidit.*
- 19 *Arma prohibita ex vna terra Sarracenorum, vel infidelium, aut hæreticorum, ad aliam terram eorundem deferens, excommunicationem incurrat.*
- 20 *Sarracenos, aut Turcas cum armis ipsorum de vna terra*